

ΙΕΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑ

ΕΤΟΣ Ε'. - ΑΡΙΘ. 3

ΣΜΥΡΝΗ 9 Ιουνίου 1919

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

«Εἶδε Σίμωνα Πέτρον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ». (Ματθ. 4,1).

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐξεφώνησε τὸν παρὰ πόδας λόγον, συμφώνως πρὸς τὰ ληφθέντα πιστὰ σημειώματα.

«Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με ἀκαὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ἀσκόλουθόν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς» (Ἰωαν. 8,12).

Αὐτὰ τὰ ἀξιοθαύμαστα λόγια τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰ ὅποια πρὸ μικροῦ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἠκούσατε ἀναγινωσκόμενα ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Ἁγίου Εὐαγγελίου, θέλουσιν ἀποτελέσει τὸ χρυσοῦν ρητὸν τοῦ πρὸς ὑμᾶς σημερινοῦ λόγου μου· καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσετε μετὰ προθυμίας καὶ ἀγάπης.

Αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου ὁμιλοῦσιν, ὡς ἠκούσατε, περὶ **δίψης** καὶ περὶ **ὑδατος** ζῶντος. Αὐτὰ τὰ λόγια μᾶς λαλοῦσι περὶ **φωτὸς** καὶ μᾶς ἀποκαλύπτουσι ποῖος εἶνε τὸ φῶς τοῦ κόσμου, καὶ πῶς κανεὶς δύναται νὰ ἔχη αὐτὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Ακριβῶς δὲ αὐτὰ τὰ λόγια μᾶς δίδουσι νὰ ἐννοήσωμεν ἀφ' ἑνὸς

μὲν τί ὑπενθυμίζει καὶ συμβολίζει ἡ παρούσα ἡμέρα καὶ τί ὑποκρύπτει ἡ σημερινὴ μεγάλη ἑορτὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν, ὡς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, «Πεντηκοστὴν ἑορτάζομεν καὶ Πνεύματος ἐπιδημίαν, καὶ προθεσμίαν ἐπαγγελίας καὶ ἐλπίδος συμπλήρωσιν»· ἀφ' ἑτέρου μᾶς δεικνύουσι πρὸς ποίας δροσερὰς πηγὰς καὶ ἡμεῖς οἱ διψῶντες πρέπει νὰ πορευθῶμεν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐντολήν «οἱ διψῶντες πορευέσθε εἰς ὕδωρ», ὅχι μόνον διὰ νὰ σβέσωμεν καὶ κορέσωμεν τὴν ἰδικὴν μας δίψαν, ἀλλὰ, καὶ τὸ σπουδαιότερον, διὰ νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς πηγαὶ ὕδατος ζῶντος, καὶ ν' ἀναπηδήσωσιν οὕτως ἀπὸ τὰ σπλάγχνα μᾶς ποταμοὶ δροσεροὶ ὑπεράφθονοι καὶ ζωηφόροι πρὸς δρόσισμα καὶ κόρεσμα ὄλων τῶν ἄλλων συνοίκων ἡμῶν κατὰ Ἀνατολὰς λαῶν καὶ ἔθνων, συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου εἰπόντος σήμερον «ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω»· καὶ τὸ «ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος». Καὶ περιπλέον αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου μᾶς διδάσκουσι, ποίας μεγάλης Χριστιανικᾶς ἀρχᾶς ἀκολουθοῦντες

ἡμεῖς, ὅσοι εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας, τὸ φῶς τὸ μόνον φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον ὅχι μόνον οὐ μὴ περιπατήσωμεν ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν ἀχώριστον σύντροφόν μας τὸ φῶς τῆς ζωῆς καὶ εἰς τὸν κατὰ Ἀνατολὰς ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμενον κόσμον τῶν ποικίλων λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ θρησκευμάτων, θὰ καταστῶμεν τὸ φῶς τοῦ κόσμου.»

Ὁ Μητροπολίτης ἵνα δώσῃ εἰς τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριόν του νὰ ἐννοήσῃ κάλλιον τί ὑπενθυμίζουσι καὶ τί συμβολίζουσι τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς ἀναγινωσθέντα Κυριακὰ λόγια περὶ **δίψης** περὶ **ἐκχύσεως ποταμῶν** ὕδατος ζῶντος εἰς τοὺς διψῶντας καὶ ἐρχομένους εἰς τὸν Ἰησοῦν, περὶ **φωτὸς τοῦ κόσμου** καὶ **φωτισμοῦ** ἐκείνων, ὅσοι ἀκολουθοῦσι τῷ Ἰησοῦ, ὅτι δὲν θὰ περιπατῶσι πλέον ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἐλάλησε περὶ τῶν δύο κατ' ἐξοχὴν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων τελετῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο **τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης τῆς ἑορτῆς** ἐν τῷ Ναῦ τοῦ Σολομῶντος ὁπότε παρῶν ἐν τῷ Ναῦ ὁ Ἰησοῦς καὶ βλέπων τὰς γενομένας τότε τελετὰς τῆς ἑορτασίου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως τοῦ λαοῦ ὑψωσε τὴν φωνὴν του καὶ εἶπε τὸ «ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω» καὶ τὸ «ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐ-

τοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος»· καὶ τὸ «ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς».

«Αἱ δύο αὗται τελεταί, εἶπεν ὁ Μητροπολίτης, ἦσαν πρῶτον ἢ ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν σαλπίγγων μεταφορὰ ὑπὸ τῶν ἱερέων τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος μὲ τὰς χουσὰς ὑδρίας ἐν μεγάλῃ πομπῇ καὶ παρατάξει, ὕδατος ἐκ τῆς κολυμβήθρας Σιλῶμ, καὶ ἡ ἔκχυσις αὐτοῦ εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ναοῦ εἰς ἀνάμνησιν τῆς κτυπηθείσης πέτρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξ ἧς ἔρρευσαν ποταμοὶ καὶ χεῖμαρροι κατεκλύσθησαν. Εψάλλετο δὲ τότε ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ Λευιτῶν τὸ μέρος τοῦ πανηγυρικοῦ ἐκείνου ψαλμοῦ τοῦ Δαυῖδ «ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου, καὶ ἐρεῖτε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑμνεῖτε τὸν Κύριον. βοᾶτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὑμνεῖτε τὸν Κύριον ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν· ἐν ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας, ἐκ λαοῦ βαρβάρου, ἐγενήθη Ἰουδαία ἀγίασμα αὐτῷ».

Ἀνέπτυξεν ὁ Μητροπολίτης, ὅτι ὅλη αὕτη ἡ πομπὴ ὑπὸ τὸν ἤχον τῶν σαλπίγγων μὲ χουσὰς ὑδρίας πλήρεις ὕδατος ἐπιτῶν ὤμων τῶν ἱερέων, περιήρχετο ἐπτάκις τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ναοῦ, εἰς ἀνάμνησιν μὲν τῆς πτώσεως τῶν τειχῶν **τῆς πρώτης ἀλωθείσης πόλεως ἐν τῇ ἐπηγγελμένῃ γῆ**, τῆς μεγάλης τότε καὶ ἐμπορικωτάτης πόλεως Ἰεριχοῦς, εἰς προδή-

λωσιν δὲ τοῦ μεγάλου γεγονότος, ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν. καθ' ὃν θὰ ἐμφανισθῇ ὁ Μεσσίας καὶ θὰ ἔλθῃ ὁ Ἐλευθερωτῆς εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας θὰ καταπέσωσιν οἱ φραγμαὶ καὶ οἱ τοῖχοι, ὅσοι χωρίζουσιν ἔθνος ἀπὸ ἔθνους καὶ λαὸν ἀπὸ λαοῦ, καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ θὰ ἠλευθεροῦντο, καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ τῇ δικαιοσύνῃ ὅλοι θὰ ἐγίνοντο ἀδελφοὶ πρὸς ἀγγέλους.

Ἐτελείτο λοιπὸν αὕτη ἡ σοβαρὰ τελετὴ καὶ ὄλων τὰ ἐκπληκτὰ ὄματα καὶ αἱ συγκεκινημένα καρδία ἠτένιζαν πρὸς τὸ χυνόμενον καὶ ἀλλόμενον ὕδωρ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν χεῖμαρρον τῶν Κέδρων, ὅτε αἴφνης μία ἰσχυρὰ φωνὴ ἠκούσθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, «ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.»

«Φρικίασις ἱερὰ συνεκλόνησε τὰ πλήθη, οἱ πάντες ἔμειναν ἐννεοί· εἰς ὄλων τὴν μνήμην ἦλθον αἱ παλαιαὶ προφητεῖαι, αἵτινες προανήγγελλον τὴν χάριν, ἡ ὁποία ἔμελλε νὰ χυθῇ ὑπεράφθονος ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλευσεως τοῦ Ἐλευθερωτοῦ.

«Αἱ προφητεῖαι αὗται ἔλεγον αἰδοῦ ἐγὼ δώσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν γῇ ἀνύδρω ποτίσαι καὶ ὀροσίσαι τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτὸν» (Ἠσ. 43, 20) «καὶ ἡ ἀνυδρὸς ἔσται εἰς ἔλη καὶ εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδατος ἔσται, ἐκεῖ ἔσται ἐπαύλις ὀρνέων

καὶ καλάμη καὶ ἔλη... καὶ ἀντὶ τῆς στίβης ἀναβήσεται κυπάρισσος καὶ ἀντὶ τῆς κονίζης ἀναβήσεται μυρσίνη».

«Ὅτι αὕτη ἡ τελετὴ καὶ προφητεία, ἡ ὁποία ἅπαξ ἐξεπληρώθη κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου καὶ ἐλευθερωτοῦ τῶν ἀθανάτων ἡμῶν ψυχῶν, ἐκπληροῦται καὶ τὴν σήμερον εἰς τὸ Γένος ἡμῶν, καὶ ἡ ἔρημος ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον καὶ ἀνυδρὸς καὶ ἐστερημένη πάσης ἰκμάδος, ἀληθοῦς πολιτισμοῦ χώρα τῆς Ανατολῆς, θὰ μεταβληθῇ εἰς λειμῶνα τρυφῆς καὶ εἰς παράδεισον διαρκoῦς εὐδαιμονίας διὰ πάντα τὰ ἔθνη· πιστεύω ὅτι ὅλοι τὸ ἐννοεῖτε, καὶ ὅλοι πρέπει νοερώς νὰ ψάλλητε τὸν ἑορτάσιμον ἐκείνον ψαλμὸν «ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου, καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὑμνεῖτε τὸν Κύριον βοᾶτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὅτι θαυμάστα ἐποίησεν, ὅτι ἐξήγαγε καὶ ἠλευθέρωσε τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐξ οἴκου δουλείας, ἐκ λαοῦ βαρβάρου, καὶ ἡ Ἰουδαία ἐγενήθη ἀγίασμα αὐτῷ,» ὁ κατὰ ἀνατολὰς δηλ. κόσμος καθηγιασθῆ πλέον δι' αὐτόν.

«Δευτέρα τελετὴ ἐπίσημος καὶ πανηγυρικὴ ἦτο ὁ φωτισμὸς τοῦ Ναοῦ διὰ δύο παμμεγίστων χρυσῶν λυχνιῶν, αἵτινες ἐτίθεντο εἰς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπενθύμιζον τὸ μέγιστον τῶν θαυμασῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν

ὁδοιπορίαν των ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτε μὲ στήλην φωτεινὴν ἐφώτιζε καὶ ἐσκέπαζε τοὺς Ἰσραηλίτας ὁ Θεός, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐξεκόνιζον τὸν φωτισμὸν τοῦ κόσμου ἐξερχόμενον ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κυρίου καὶ ἔλαμπεν κατὰ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον ἐξάισιον τρόπον, ὥστε πᾶσα ἡ Ἰερουσαλήμ ἐφωτίζετο.

«Ὁ Ἰησοῦς διερχόμενος τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς πλησίον τῶν χρυσῶν τούτων λυχνιῶν, καὶ ὑπαινιττόμενος τὸ ἔθος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἦτο σκιά καὶ σύμβολον τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐφωτίζετο ὁ κόσμος κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὸν προφητικὸν λόγον «Ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς φῶς ἔθνων» (Ἠσ. μβ.6) ἐλάλησε παρρησίᾳ καὶ εἶπε περὶ ἑαυτοῦ «ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆν ζωῆς».

Ἀμα ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοὺς λόγους τούτους «ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου»... ὄλων ἡ προσοχὴ ἔστράφη πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὅλοι ἀνεμνήσθησαν τὰς παλαιὰς προφητείας περὶ τοῦ Μεσσίου, περὶ τοῦ ὁποῖου ἦτο γεγραμμένον διὰ τὰ ἔθνη κατὰ τὴν ἔλευσίν του «καὶ τοῖς ἐν σκότει καὶ θανάτου καθημένοις φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς». Ὁ Μεσσίας ὀνομάζεται φῶς ἔθνων ἀνοίξας ὀφθαλμοὺς τυφλῶν· ὁ γηραλέος Συμεὼν ἐχαιρέτισε τὸν Ἰησοῦν δεχόμενος αὐτόν εἰς τὰς ἀγκάλας του ὡς «φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων ὡς δόξαν λαοῦ Ἰσραὴλ».

«Ὅπως βεβαίως τὸ ἐννοεῖτε, οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ἰησοῦ, ἀναφερόμενοι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Μεσσίου, εὐρίσκουσι πλήρη τὴν ἐφαρμογὴν των καὶ εἰς τὸν περιούσιον καὶ ἐκλεκτὸν ἐκείνον τοῦ Κυρίου λαόν, τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος αἶποτε ἐχρησιμοποίησε ἐπὶ 3000 τῶρα ἔτη ὡς φῶς ἔθνων καὶ ἀποστέλλει ἐκάστοτε ἐν μέσῳ τῶν ἐσκοτισμένων ὡς σκευὸς ἐκλογῆς ἵνα κρατήσῃ τὴν δάδα καὶ τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ κατὰ Χριστὸν σημαίνει καὶ νὰ βαστάζῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἐνώπιον ἔθνων καὶ βασιλέων καὶ θὰ τὸ βαστάζῃ ἄχρι συντελείας τῶν αἰώνων καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

«Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Κυρίου ὁμιλοῦσιν, ὅπως βεβαίως τὸ αἰσθάνεσθε, καὶ περὶ τοῦ ἀνεσπέρου ἐκείνου πνευματικοῦ φωτὸς τῆς ἀθανάτου ἑλληνικῆς ψυχῆς, καὶ ἰδίως περὶ τοῦ ἀκτινοβολούντος ἠθικοῦ φωτὸς τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εἶναι ὁ ὀδηγὸν καὶ φωτίζων ἡμᾶς ἀστήρ, ὅστις διὰ τοῦτο λέγεται καὶ φῶς τοῦ κόσμου ὑπὸ τὴν λάμπιν τοῦ ὁποῖου ὄσα ἔθνη καὶ ὄσοι λαοὶ περιεπάτησαν ἀνῆλθον εἰς τὰς ἀνωτάτας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἡμερώσεως βαθμίδας, ἐνῷ ὄσοι λαοὶ δὲν ἐδέχθησαν τὸ φῶς τοῦτο περιπατοῦσιν ἀκόμη ἐν τῇ σκοτίᾳ καὶ ἀποθνήσκουσι ἐν σκότει καὶ σκιά θανάτου,» καὶ περὶ τῶν ὁποίων ἀκριβῶς τὸ ἔθνος ἡμῶν ἔχει τὴν μεγίστην ὑποχρέωσιν νὰ ἐργασθῇ

διὰ τὸν φωτισμὸν αὐτῶν καὶ τὴν ἀνάστασιν διὰ τῶν δπλων τοῦ φωτός, καὶ οὕτω πρέπει νὰ ζήσῃ καὶ πολιτευθῇ ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸ ἔθνος ἡμῶν, ὥστε νὰ λάμψῃ τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων τούτων ἵνα ἴδωσι τὰ καλά ἡμῶν ἔργα καὶ νὰ δοξάσωσι τὸν πατέρα ἡμῶν τῶν ἐντοῖς οὐρανοῖς».

Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἐπιτρέπεται νὰ λησμονῇ ὅτι ἂν οἱ πεπολιτισμένοι καὶ πεφωτισμένοι φιλελεύθεροί λαοὶ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἐκάλεσαν τὸ ἡμέτερον ἔθνος καὶ ἐνεπιστεύθησαν εἰς αὐτὸ τὸν φωτισμὸν τοῦ κατὰ Ἀνατολὰς κόσμου τὸ ἔπραξαν, διότι ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους μας εἶνε πεπεισμένοι καὶ περὶ τῆς νέας πεφωτισμένης καὶ μεγαλοῦργου σταδιοδρομίας τὴν ὁποίαν θὰ ἐπιτελέσωμεν· διότι ἀνέκαθεν ἡ Θεία πρόνοια ἐκάλεσε καὶ προώρισε τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν διὰ μεγαλοῦργου σταδιοδρομίας, τῆς ὁποίας δείγματα ἔδειξεν εἰς ὅλας τὰς φάσεις τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῆς ἡ Ἑλληνικῆ φυλῆς.

Τοῦτο δὲ εἶναι καὶ ὁ βαθύτερος καὶ μυστηριώδης λόγος τῆς μεγάλης καὶ ἐξάλλου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, μετὰ τῆς ὁποίας ἐχαιρέτισθη παρὰ σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὸ μέγα καὶ ὄντως κοσμοϊστορικὸν γεγονός τῆς ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος καταλήψεως τῆς Σμύρνης, τὸ γεγονός δηλ. νὰ θέσῃ ἡ Ἑλλὰς τὸν πόδα τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ καταστῇ Ἀσιατικὴ δύναμις, καὶ νὰ στραφῇ τὸ φῶς πάλιν πρὸς Ἀνατολὰς. Τοῦτο ἐρμηνευόμενον σημαίνει ὅτι δύναται πλέον καὶ πρέπει ὅλος ὁ Ἀσιατικὸς κόσμος νὰ ἀτενίσῃ πρὸς τὴν ἀνατέλλουσαν Ἡὴ τῆς νέας ἐλευθέρας ζωῆς καὶ τοῦ φωτός καίτης ἡμέρας με ἀπόλυτον καὶ ἀκράδαντον βεβαιότητα, τὴν ὁποίαν θὰ μπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐν μέσῳ

αὐτῶν ἀναστροφή καὶ πολιτεία μας, ἡ ὁποία πρέπει ν' ἀποδείξῃ ὅτι Ἑλληνισμὸς θὰ εἴπῃ φῶς, ὅτι χριστιανισμὸς θὰ εἴπῃ ἀληθῆς ζωὴ καὶ εὐδαιμονία.

«Ακριβῶς διὰ τοῦτο εἶναι τόσον ἐπίκαιρα τὰ σημερινὰ εὐαγγελικὰ λόγια, ἀκριβῶς διὰ τοῦτο τὰ σημερινὰ εὐαγγελικὰ λόγια τοῦ Κυρίου λαλοῦντα περὶ δίψης καὶ περὶ τῶν δροσερῶν ὑδάτων τῆς νέας ζωῆς καὶ τῶν ποταμῶν τοῦ ζῶντος ὕδατος, οἵτινες θέλουσιν ἐκπορευθεῖ ἐκ τῆς νέας καταστάσεως μᾶς λαλοῦσι, θὰ ἔλεγε κανεὶς, περὶ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον γίνεται σήμερον δηλ. περὶ τοῦ πλημμυροῦντος καὶ ὑπεραφθόνως ὑπερεκχειλίζοντος καὶ καταρδεύοντος τὰς ξηρὰς καὶ ἀνύδρους καὶ διψώσας χώρας καὶ ψυχὰς τῆς Ἀνατολῆς χριστιανικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

«Διὰ τοῦτο σὰς εἶπον, τὰ λόγια τοῦ Κυρίου κράζοντος καὶ λέγοντος «ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς», μᾶς λαλοῦσι περὶ τοῦ λαμπροῦ καὶ ἀνεσπέρου χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ φωτός, τὸ ὁποῖον εἰσέρχεται ἐν μέσῳ τῶν ἐσκοτισμένων καὶ διαλύει τὰ πυκνὰ σκότη αἰώνων ὄλων καὶ φωτίζει τὰς σκοτεινὰς νῦν ἀτραπὺς καὶ ὁδοὺς ἐκείνας, διὰ τῶν ὁποίων ἐβάδισεν ἄλλοτε πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις ὁ φωτίζων πάντα ἀνθρωπὸν ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς τὸ πρῶτον καὶ χριστιανικὸς Βυζαντινὸς πολιτισμὸς ὀργότερον, διότι ἐδῶ ἐν τῇ μικρασιατικῇ Ἑλλάδι ἦτο τὸ κέντρον καὶ τὸ ρεῦμα ὄλων τῶν δρόμων ὅπου συνηνοῦντο καὶ ὀπότεν διεκλαδίζοντο καὶ ἠκτινοβόλουν πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ ἡμέρωσις ὄλου τοῦ κόσμου.»

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΡΙΤΑΣ ΑΥΤΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς χώρας δηλ. ἐκείνης, ἣτις ἐξέχει ὡς χερσόνησος ἀπὸ τοῦ κορμοῦ τῆς κυρίως Ἀσίας ὅπου νῦν παρὰ τὸν Ταῦρον τίθενται τὰ ὄρια τοῦ ἀρμενικοῦ Βασιλείου, τῆς χώρας ἐκείνης, ἣτις διαβρέχεται ὑπὸ τῶν θαλασσῶν πρὸς βορρᾶν μὲν τῆς Μαύρης θαλάσσης, πρὸς νότον τῆς Μεσογείου καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Αἰγαίου πελάγους. τῆς χώρας ἐκείνης, ἣτις μετὰ τὴν Κων)πολιν ἔχει δευτέραν πρωτεύουσάν της τὴν ἑλληνικωτάτην Σμύρνην, τὸν ὀφθαλμὸν τοῦτον τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τὸν ἐγκέφαλον τῆς ὅλης Ἀνατολῆς, ἐδῶ ὅπου συγκεντρῶνται καὶ ὀπότεν ἐκπορεύονται ὅλα τὰ νεῦρα πάσης κινήσεως πνευματικῆς, παιδευτικῆς θρησκευτικῆς, ἐκπολιτιστικῆς, ἐμπορικῆς, βιομηχανικῆς, γεωργικῆς σιδηροδρομικῆς καὶ πάσης ἄλλης εἰς μέγα βάθος καθ' ἅπασαν τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀπὸ τῶν παραλίων χωρῶν μέχρι τοῦ Ταύρου καὶ Ἀμασοῦ, ὁ Ἑλληνισμὸς οὗτος ἀπευθύνεται εὐλαβῶς πρὸς τοὺς μεγάλους Σωτῆρας καὶ εὐεργέτας τῆς ἀνθρωπότητος,

ὅσοι νῦν συνηθροίσθησαν ἐν Παρισίοις, ἵνα χαράξωσι τὰ δρόσημα τῶν νέων ἐλευθέρων Κρατῶν καὶ ὑποβάλλει ὑπὸ τὴν διαυγῆ καὶ φιλοδικαίαν αὐτῶν διάνοιαν καὶ κρίσιν τὰ ἐξῆς :

Οὐδεὶς ἐκ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἀγνοεῖ ὅτι ἐκ τῆς Ἰωνίας ἀνέτειλαν τὸ πρῶτον τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τὰ φῶτα, ὅτι ἡ Ἰωνικὴ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ διάλεκτος, ὅτι ἡ Ἰωνία ὑπῆρξεν ἡ πρώτη κοίτις τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ ὅτι οἱ φωτεινοὶ παντὸς πεπολιτισμένου κόσμου ἥλιοι, ὁ Ὀμηρος, ὁ Ἡσίοδος, ὁ Θαλῆς, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ Ἡράκλειτος καὶ τόσοι ἄλλοι τῆς Μικρασιατικῆς ταύτης γῆς ὑπάρχουσι τέκνα ἀθάνατα.

Ὅτε δὲ μετὰ πάροδον αἰώνων ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἀνέλαμψεν ἐπὶ τοῦ κόσμου ὁ Χριστιανισμὸς, πρῶται πάλιν μικρασιατῶν ἑλληνικαὶ χεῖρες ἤγειραν περικαλλεῖς τοὺς ναοὺς τῆς τοῦ Χριστοῦ λατρείας καὶ μικρασιατῶν Ἀπόστολοι, φαινοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀστέρες, ἐκήρυξαν

ἀνὰ τὸν κόσμον ἐν τῇ ἑλληνικῇ φωνῇ τὰ θεῖα τοῦ Χριστοῦ διδάγματα. Αἱ ἑπτὰ ἐκκλησίαι τῆς ἀποκαλύψεως ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἰδιαζόντως ἠγάπησε νὰ περιπατῇ ὁ Κύριος τῆς δόξης, ἅπασαι ἠκμασαν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ.

Ἀλλ' ἐὰν εἶνε ἀπαράγραπτοι αἱ περγαμηναὶ αὐταὶ τοῦ μεγάλου ἑλληνικοῦ παρελθόντος, ὅμως καὶ τὰ ἀφανῆ καὶ ἄδοξα ἔργα, τὰ ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ δουλείᾳ συντελεσθέντα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῆς γῆς ταύτης ὑπὸ τῶν Τούρκων μέχρι σήμερον, δὲν ἐδημιούργησαν ὀλιγοτέρους καὶ ἦττον τῶν πρώτων ἰσχυροὺς καὶ μεγάλους τίτλους· διότι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος διετήρησεν ὑπὸ δουλείαν τόσων αἰῶνων ἐν ἀμεταπτώτῳ συνοχῇ τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἐνότητα καὶ ὄντοτητα. Καὶ ὑπὸ δουλείαν ὁ Ἕλληνας μένων ξένος πρὸς τὸν νομαδικὸν τοῦ δεσπότητος βίον καὶ πρὸς τὰς ἀγρίας αὐτοῦ ἔξεις, αἱ τὸς κρύφα οἰκοδομεῖ ὅ,τι ὁ κατακτητὴς ἐν τῷ φανερῷ κοιμνίζει. Καὶ δουλεύων δὲν παύει ὁ Μικρασιάτης Ἕλληνας νὰ ποθῇ τὴν ἐλευθερίαν καὶ νὰ θεωρῇ καὶ ν' ἀγαπᾷ τὸν τόπον αὐτὸν ὡς ἴδιον.

Διὰ τοῦτο δημιουργεῖ Κοινοτήτας καὶ ὀργανοῦνται ἐν τάξει, ὡς ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. Παρὰ τοὺς βαρεῖς φόρους, οὓς καταβάλλει εἰς τὸν δεσπότην, ἐπιβάλλει προθύμως εἰς ἑαυτὸν ὁ ἴδιος νέους τοιοῦτους, διὰ νὰ δημιουργήσῃ νέον κόσμον καὶ νὰ συστήσῃ ἐν τῇ κατακτηθείσῃ χώρα τοῦ γένους αὐτοῦ Σχολεῖα, νὰ

ιδρύσῃ ἄσυλα, νὰ συμπήξῃ Συλλογούς. Ὁ Ἕλληνας εἶνε ὁ γεωργός, ἔλληνας ὁ ἔμπορος, ἔλληνας ὁ βιομήχανος· αὐτὸς τρέφει καὶ πλουτίζει τὸν τοῦρκον.

Ἡ τόλμη τοῦ Ἕλληνα ναύτου διατηρεῖ εἰς ἐπικοινωνίαν τὴν δούλην γῆν μετὰ τοῦ ἔξω ἐλευθέρου κόσμου. Μέχρι τοῦδε ἀκόμη τὰ γράμματα, αἱ ἐπιστῆμαι αἱ τέχναι οὐδένα σκεδὸν ἄλλον ἔχουσιν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἀντιπροσωποῦν τὸν Ἕλληνα, δουλεύοντα εἰς τὸν βαρβαρῶτερον τῶν κατακτητῶν, τὸν Τούρκον, ἀλλὰ καὶ ἀδούλωτον ἔχοντα τὸ φρόνημα αἰείποτε.

Καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ ὁ Μικρασιάτης Ἕλληνας νυκθήμερον ἀγωνιζόμενος ἐπὶ πέντε ὄλους αἰῶνας μόνος, ἄνευ ἀντιλήπτορος, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου βοηθείας, δοῦλος λησμονημένος καὶ περιφρονούμενος καὶ μόνον ἐν τῇ ἀκλονήτῳ αὐτοῦ πίστει εἰς τὴν ἀθινασίαν τοῦ γένους αὐτοῦ εὐρίσκων ἐνθάρρυνσιν καὶ παρηγορίαν.

Ὡς τοῖς πᾶσι γνωστὸν, ὁ ἄστρογος καὶ ἄγριος κατακτητὴς κατὰ τὰ ἀτελεύτητα τῆς μακρᾶς δουλείας ἔτη πᾶσαν κατέβαλλε προσπάθειαν πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ διὰ καταστροφῶν, σφαγῶν, διωγμῶν δηλώσεως καὶ παντοειδῶν καταπίεσεων. Ἀλλ' ὁ πόθος τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐπὶ αἰῶνας βασανιζόμενων συνεκράτει τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν, ἀνεργίπιζε τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν, ἔδιδε δύναμιν εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀντοχὴν τῶν Μικρασιατῶν Ἑλλήνων.

Ὁσάκις κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμισυ τοῦ ἐκπνεύσαντος αἰῶνος τὰ δεινοπαθήματα τῶν ὁμοφύλων γνωστοποιούμενα εἰς τὸ ἔξωτερικὸν διήγειρον τὸν οἶκτον καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τῶν πεπολιτισμένων λαῶν ὁ Τούρκος δὲν ἐδίσταζε νὰ κηρύττῃ πομπωδῶς ὅτι ἀπεφάσισε νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸ κράτος εὐρείας καὶ ριζικᾶς μεμαορῶσεως, ἐξασφαλίζουσας πλήρη καὶ τελείαν ἰσοπολιτείαν καὶ ἰσονομίαν πρὸς πάντας τοὺς ὑπηκόους ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκείας. Τοιαῦται ἐπαγγελίαι πανηγυρικῶς ἐδόθησαν ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου καὶ ἐφεξῆς διὰ τῶν ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῶν Παρισίων τῷ 1856 κατηγορηματικῶν πλειστάκις δηλώσεων τῆς Τουρκίας, ὡς καὶ διὰ τῶν χάτι-σερίφ καὶ χάτι-χουμαγιούν. Καὶ αἱ ἐπαγγελίαι αὐταὶ ἐξετελοῦντο διὰ τῶν διωγμῶν, διὰ τῶν σφαγῶν, διὰ τῶν καταστροφῶν καὶ δηλώσεων κατὰ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, οὗτινος ὁ ξένος κατακτητὴς ἠθέλησε τὴν ἐξόντωσιν ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ δυνάμει τοῦ Β', τοῦ ὁποίου ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Κων)πολιν ἐσημειώθη διὰ φρικτοδυστάτης σφαγῆς, λεηλασίας καὶ ἐξανδραποδισμῶν, ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου Σουλτάνου Σελήμ τοῦ γ' τοῦ διονηθέντος νὰ σφάξῃ ὅλους τοὺς χριστιανούς ἐν μιᾷ ὥρισμένη ἡμέρᾳ ἀπὸ τοῦ παιδομαζώματος τῶν Γενητζάρων, ἀπὸ τοῦ Σουλτάν Μαχμουτ β', μὴ ἐξαιρουμένου μηδὲ τοῦ ἡμερωτάτου αὐτῶν Ἀβδούλ Αζίζ, διενεργήσαντος τὰς σφαγὰς τῶν Μαρωνιτῶν τοῦ Λιβάνου, ἀπὸ

τοῦ Σουλτάν Χαμίτ β'. μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ συντάγματος κατὰ τὸ 1908 καὶ τῆς βασιλείας τῶν Νεοτούρκων, οἱ Χριστιανοὶ σφάζονται, σφάζονται καὶ αἰωνίως σφάζονται ὑπὸ τῶν τούρκων ὑφ' οὐρανῶν ἀφορμὴν πολιτεύματος καὶ ἂν εὐρίσκωνται καὶ οἰοσθήποτε τούρκος καὶ ἂν διοικῇ τὸ κράτος.

Μόνον ἐν Σμύρνῃ διενεργήθησαν αἱ ἐξῆς σφαγαί :

Τῷ 1770 ἐξ ἀφορμῆς τῆς ναυμαχίας τοῦ Τσεσμέ χιλιάδες Ἕλληνας χριστιανοὶ ἐσφάγησαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Σμύρνῃς.

Τῷ 1797 Τοῦρκοι ἐνέπρησαν ὀλοκλήρους συνοικίας, ἔσφαξαν γυναικόπαιδα καὶ ἔθεσαν πῦρ εἰς μίαν Σχολὴν, ὅπου ἐκάησαν ἀθῶα παιδιά.

Τῷ 1821 εἰς τὰς ὁδοὺς ἤρξατο κινήγημα καὶ σφαγὴ τῶν Ἑλλήνων οἷτινες εὐρισκόν καταφύγιον εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ πλοῖα, ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα ἔδεκατίζοντο καὶ αἱ περιουσίαι τῶν ἐδημείθησαν.

Ἀλλὰ καὶ διαρκούντος τοῦ παγκοσμίου πολέμου ἔχομεν πολυσέλιδον μαύρην βίβλον ἀδυνατοῦσαν νὰ περιλάβῃ ὅλας τὰς γνωστὰς καὶ παρ' αὐτῶν τῶν Τούρκων μὴ ἀποκρυπτομένας πλέον καταστροφὰς ἑλληνικῶν πόλεων, τὰς προμελετημένας σφαγὰς, τοὺς δαρμούς, τὰς φυλακίσεις, τοὺς συνολικοὺς φόρους, τὰς ἐκατόμβας τῶν ἐργατικῶν ταγμάτων, τὰς ἀτιμώσεις τῶν παρθένων, τὰς βεβηλώσεις τῶν Ἐκκλησιῶν, τοὺς ἐξισλαμισμοὺς τῶν παιδῶν, τὰς πάσης φύσεως ἐξυβρίσεις

τῆς οικογενειακῆς τιμῆς τὰς ἐστίας καὶ τόσα καὶ τόσα μύρια ὅσα μεμελετημένα καὶ συστηματικῶς προετοιμασθέντα καὶ ἐφαρμοσθέντα κατὰ τῶν δυστυχῶν χριστιανῶν μας ἀνεκδιήγητα καὶ δεινά.

Δι' ὅλα ταῦτα ὅσα προσέφερον εἰς τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν φῶτα καὶ ὑπηρεσίας διὰ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς του φιλοσοφίας καὶ τῶν ἀγῶν χριστιανικῶν του ἀρχῶν καὶ ἰδίᾳ δι' ὅσα ἐπὶ πέντε αἰῶνας ἔπαθε καὶ ἠγωνίσθη, δι' ὅσα αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ τὴν δύναμιν νὰ προσφέρῃ διὰ τὸν φωτισμὸν τῆς Ανατολῆς καὶ νὰ ἀγωνισθῇ εἰσέτι διὰ τὴν ἐλευθερίαν του, διὰ τὴν ἀκλόνητον ἐπὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἀποκατάστασιν πίστιν, ὁ ἑλληνικὸς τῆς Μ. Ἀσίας κόσμος ὅλος, ἐν σῶμα. ἐν στόμα, μία ψυχὴ ἐξεγείρεται κατὰ τῆς ἀτιμαζούσης τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν τουρκικῆς τυραννίας καὶ **ζητεῖ** παρὰ τῶν Μεγάλων Σωτῆρων καὶ προστατῶν τῶν ἐλευθέρων λαῶν, παρὰ τῶν δικαίων αὐτοῦ Κριτῶν καὶ **ψηφίζει** τὴν ἔνωσιν του μετὰ τῆς ἐλευθέρως ἀδελφῆς αὐτοῦ Ἑλλάδος, ἵνα ἐκλείψωσι τὰ αἰώνιά του βάσανα.

Αὕτη εἶνε ἡ μόνη ἐμπρέπουσα καὶ ἐπιβαλλομένη παρ' ἐλευθέρων λαῶν διὰ τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ λαοῦ δικαία λύσις. Αὐτὴν ἐπιτάσσουσιν ὄχι μόνον αἱ μεγάλαι καὶ φιλελεύθεροι ἀρχαί, ὑπὲρ ὧν τὰ μεγάλα Ὑμῶν ἔθνη ἠγωνίσθησαν, ἀλλὰ καὶ αἱ μυριάδες τῶν νεκρῶν οἵτινες ἔπεσον ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας ὅλων τῶν

ἔθνῶν, οἵτινες διὰ τῆς θυσίας τοῦ πολιτίμου αὐτῶν αἵματος κατέστησαν Ὑμᾶς, τοὺς Μεγάλους ἀρχηγούς των, κριτὰς τῆς τύχης ὅλου τοῦ κόσμου, ἔχοντας τὴν δύναμιν νὰ ἐπιβάλλητε ἐπὶ τοῦ δημιουργομένου Νέου Κόσμου, ἄνευ πλέον συζητήσεων καὶ ἐνδοιασμῶν, ἀγνάς καὶ πλήρεις τὰς αἰωνίους ἀρχὰς τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ελευθερίας.

Ταύτην τὴν λύσιν ἐπιτάττει ἡ ἱστορία, ὁ ἀδέκαστος οὗτος Κριτῆς τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Ταύτην ὑπαγορεύουσιν αἱ θυσίαι τῶν Μικρασιατῶν ἀδελφῶν μας, ὅσοι ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας ἐτάχθησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν γνησίων ἡρώων καὶ μαρτύρων τῶν ἔθνῶν Ὑμῶν καὶ ἔχυσαν ὁμοῦ τὸ αἷμά των ἐπὶ τῶν Μακεδονικῶν ὁρέων καὶ δρυμῶν διὰ νὰ καταλύσωσι τὰς δύο ζοφερὰς ἐν τῇ Ανατολῇ μιλιταριστικὰς δυνάμεις, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Τουρκίαν. Ταύτην τὴν μόνην φυσικὴν διὰ τὸν Μικρασιατικὸν Ἑλληνισμὸν λύσιν, μετὰ τὴν λύσιν ἀρμενικοῦ, τοῦ ἀραβικοῦ καὶ τοῦ Παλαιστινικοῦ ζητήματος, ἐπιβάλλει ἡ στοιχειώδης λογικὴ καὶ δικαιοσύνη, ἡ ὁποία οὐδέποτε θέλει ἀνεχθῆ ἑγκληματικὸν κράτος, οἷον τὸ Τουρκικόν, νὰ διοικῇ ἀνωτέρους εἰς τὸν πολιτισμὸν λαροῦς, οἷος ὁ ἑλληνικὸς τῆς Μ. Ἀσίας λαός, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ ἀντιστρέψῃ πλέον τὴν θέσιν καὶ τοὺς ὄρους Τούρκων καὶ Ἑλλήνων καὶ ἐν τῇ κυρίως Μ. Ἀσίᾳ, ἵνα οὕτως ὑπὸ τὴν Χριστιανικὴν Ἑλληνικὴν διοίκησιν εὖρη τὴν ἐπίγειον αὐτοῦ εὐ-

δαιμονίαν καὶ αὐτὸς ὁ ἐναπολειφθησόμενος ἐνταῦθα τουρκικὸς λαός.

Ὅλοι οἱ παρελθόντες αἰῶνες, ὅλη ἡ σύγχρονος πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης, ὅλος ὁ μέλλον χρόνος ἔχουσιν ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν των πρὸς Ὑμᾶς, τοὺς ἐλευθερωτὰς τῶν λαῶν καὶ ἀοράτως Σᾶς εὐλογοῦσι καὶ Σᾶς θαυμάζουσι, συντρίβονται τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας καὶ καλοῦνται εἰς νέαν ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα ζωὴν τὸν δημιουργὸν καὶ ὑπέρμαχον τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς ὑπερέτερας διανοήσεως καὶ ἀντιλήψεως τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ Ἑλληνικὸν Μικρασιατικὸν λαόν.

Ἐν Σμύρῃ, ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ τοῦ 1919 ἔτους.

Ὁ Μητροπολίτης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ

Ἡ Δημογεροντία

Π. Κασάπογλου, Χρῆστ. Κ. Αθανασούλας, Ε. Ηλιάδης, Δ. Δουρούδογλου. Σ. Ἰορδανίδης, Ἰω. Τοζάκογλου, Μουράτης Χ' Μουρουκτζόγλου, Π. Πιττακός, Κ. Λυτζερόπουλος, Ι. Σκενδέρογλου.

Ἡ Κεντρικὴ Επιτροπή.

Ἰπ. Αργυρόπουλος, Ξ. Κασάπογλου, Περ. Λουκάς, Απ. Ψαλ-

τώφ, Γαλ. Παλαιολόγος, Μ. Σεϊζάνης, Σωκρ. Σεφερειάδης, Δημ. Σοβελῆς, Ζαχ. Κιοκπάσογλου, Θ. Εὐσταθόπουλος, Στ. Παπαμιχάλης.

Ἡ Εφορεία

τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς

Σμύρνης

Α. Κ. Εφραιμίδης, Π. Σ. Φωτιάδης, Ι. Πεσματζόγλου, Σ. Ι. Αναστασιάδης, Δημ. Παρασκευόπουλος, Ν. Μπενάκης, Ι. Β. Γεωργιάδης, Κ. Γ. Παπαδημητρίου.

Ἡ Εφορεία

τοῦ Κέντρ. Παρθεναγωγείου

Φ. Στεφανίδης, Εὐρ. Πρισιμτζής, Β. Λύτης, Σπ. Αναστασιάδης, Γ. Πεστεματζόγλου, Ξεν. Δήμας, Μιχ. Ισιγόνης, Π. Παλαιολόγος.

Ἡ Εφορεία

τοῦ Ἑλλήν. Νοσοκομείου

«Ἅγιος Χαράλαμπος»

Α. Εὐσταθόπουλος, Δ. Αἰδινόπουλος, Δ. Διαμαντίδης, Εμμ. Καρακώστας, Χρ. Ζανέλλης, Τάσος Αργυρόπουλος, Ξεν. Βουδούρογλου, Χρ. Κουτούζης, Αιμ. Κάραταλης, Παντ. Τσουρουκτσόγλου, Κόκος Τενεκίδης, Εὐσταθ. Χαλκιόπουλος.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ... ΕΡΓΑΣΙΑ

Η Ιστορία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι αἱ μικραὶ ἢ μεγάλαι μεταρρυθμίσεις κυρίως αἱ πολιτικά, ὀλιγώτερον αἱ κοινωνικά, διεξήχθησαν καὶ συνετέλεσθησαν διὰ ἀνατροπῆς καὶ μεγάλων συγκλονισμῶν καὶ τρομερῶν ἀνατροπῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπερεξηκόντισαν τὰς μετρίας καὶ τὰς περιορισμένας κατ' ἀρχὰς προβλέψεις τῶν ὑποκινητῶν καὶ ἀρχηγῶν τῶν μεταρρυθμίσεων.

Δὲν εἶνε ἀνάγκη ν' ἀνατρέξῃ τις οὔτε εἰς τὴν μετριοπαθῆ, οικονομικὴν κυρίως, μεταρρύθμισιν τοῦ Σόλωνος, ἣτις ταχέως προήχθη εἰς τὴν κλεισθένειον δημοκρατίαν, οὔτε εἰς τὰς θεολογικὰς «θέσεις», τὰς ὁποίας ὁ ἀγαθὸς Λούθηρος ἐκόλλησεν ἐπὶ τῆς προσώψεως τοῦ ναοῦ τῆς Βιττεμβέργης, καὶ αἱ ὁποῖαι κατέληξαν εἰς τὴν μεγάλην διάσπασιν τοῦ δυτικοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἐπανάστασιν τῆς Γερμανίας καὶ τὰς θηριωδίας τῶν θρησκευτικῶν πολέμων τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος.

Πρόσφατα καὶ ἀπὸ δι' ἡμᾶς γεγονότα ἔθεσαν ὑπεράνω πάσης ἀμφισβητήσεως ὅτι οὐ μόνον αἱ ἐκ μικρῶν ἀφορμῶν προελθοῦσαι ἀλλὰ καὶ αἱ σοβαρότεραι καὶ μεμελετημένα μεταρρυθμίσεις, αἱ διὰ μακροῦ χρόνου καὶ ἐπιπόνως παρασκευασθεῖσαι καταλήγουσιν εἰς ἀπροσδοκίτους καὶ τραγικωτάτας ἀνατροπὰς.

Ὁ σοσιαλισμὸς τῆς Γερμανίας, τὸ τέκνον τοῦ Μαρκ καὶ τοῦ Ἐνγκελ, ὁ ἀνδρωθεὶς ὑπὸ τὰ νεύματα τοῦ Βεβελ, ἐν μέσῳ τῆς ἀντιδράσεως τοῦ «χριστιανικοῦ σοσιαλισμοῦ» καὶ τῆς πανισχύρου προσωσικῆς στρατοκρατίας, ἀπέληξεν εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1918 καὶ εἰς τὰς σφαγὰς καὶ θηριωδίας τοῦ Μονάχου, τῆς Δρέσδης, τῆς Στουτγάρδης καὶ εἰς τὸ σημερινὸν χάος τῆς χώρας ἐκείνης, ἣτις ὑπερηφάνως ἔφαλλε τὸ ἐγωϊστικὸν Deutschland über-alles. Αἱ δὲ δειλαὶ καὶ περιορισμέναι ἀξιώσεις τοῦ ῥόσσου πατριώτου Ροδζιάγκο καὶ τοῦ Μιλιούκοφ καὶ τῆς ὅλης μερίδος τῶν «συνταγματικο-δημοκρατικῶν» τῆς Πετροπόλεως, ἐν μέσῳ τῆς τσαρικῆς Ρωσσίας καὶ τοῦ «θεοφόρου» λαοῦ τοῦ καλοῦ Δοστογιέβσκη, ἀπέληξαν εἰς τὴν φοβερὰν τραγωδίαν τοῦ μπολσεβισμοῦ, ἡ λύσις τῆς ὁποίας ἐγκλείει πολλὰς καὶ ἀδήλους ἐκπλήξεις καὶ διὰ τὴν χώραν ἐκείνην καὶ διὰ τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν.

Ἡ δὲ τούτου αἰτία ἦτο καὶ εἶνε πάντοτε ἡ ἀτελής καὶ μονομερῆς μελέτη τοῦ συνόλου τῶν παραγόντων, ὅσοι οὕτως ἢ ἄλλως ἐκουσίως ἢ ἄκοντες συνειδητῶς ἢ ἀσυναιθῆτως μετέχουσι τῆς μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως. Οἱ πολλοὶ καὶ ποικίλοι οὔτοι παράγοντες δὲν εἶνε πάντοτε οὐδὲ ὑπὸ πάντων ἀντιλη-

πτοί, καὶ οἱ ἡγέται τῆς μεταρρυθμίσεως κατὰ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς ἀπροσδοκίτως εὐρίσκονται πρὸ φοβερῶν ἐκπλήξεων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπειδὴ δὲν εἶνε δι' αὐτὰς παρεσκευασμένοι αισθάνονται τὸ ἔδαφος ὑπεκφεύγον ὑπὸ τοὺς πόδας των καὶ ἐν τέλει παρασύρονται καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ ρεύματος.

Διὰ τοὺς ἰδεολόγους μεταρρυθμιστάς, τοὺς ἀπὸ τῶν βιβλίων ἢ διὰ λογικῶν ἐκζητήσεων κανονίζοντας τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν οὐδὲν εὐκολώτερον τοῦ νὰ καταστρωθῇ διὰ τῆς γραφίδος καὶ πεισικώτατα νὰ ἐκτεθῇ ἡ ὠραία σύλληψις τῶν εὐγενεστάτων σκέψεων καὶ σχεδίων ὑπὲρ μιᾶς κοινωνίας ἢ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους αὐτῶν καὶ ὑπὲρ ὅλης ἔτι τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου, ἀπρόοπτα γάσματα, ἀδιόρατοι βράχοι, προδοτικοὶ ὕφαλοι περικόπτουν, ψαλλιδίζουσι, ἀναστέλλουσι ἢ παρυσιάζουσι τερατωδῶς ἐκτροματικὸν ὅ,τι συνέλαβεν ἐνθέως καὶ πατριωτικῶς ὁ ἰδεολόγος τοῦ γραφείου μὲ ποιητικὴν φαντασίαν Σοφοκλέους ἢ Σαίξπηρ καὶ ἐπεξήγησε νὰ ἀποτυπώσῃ μὲ χρωστήρα Ζεῦξιδος ἢ μὲ σμίλην Κανόβα ἢ Σκόππα.

Ὡς ἀπήχησιν τῶν μεταρρυθμιστικῶν διαθέσεων καὶ ὀνείρων τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου μετὰ τὰ γεγονότα τὰ εὐτυχεῖ τοῦ 1912—1913, μετὰ τοὺς δύο δηλ. νικηφόρους βαλκανικοὺς πολέμους, ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ὁ ἑλληνικὸς**

πολιτισμὸς» καὶ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ἰδας, εἰς γλῶσσαν δυστυχῶς τερατώδη καὶ ὁμολογουμένως ἀκατάληπτον εἰς τὰ πλήθη, διὰ τὰ ὁποῖα προορίζει τὸ ἔργον του, ὁ πρῶην πρεσβευτῆς ἐν Πετροπόλει καὶ γνωστότατος ἐκ τῶν τελευταίων τῆς ἐν Ἑλλάδι μεταπολιτεύσεως γεγονότων Ἰωάννης Δραγούμης πρότυπον μεταρρυθμίσεως τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. Ανακινοῖ ἐκεῖ ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ βίου κακίζων τὸ παρελθὸν καὶ ὑποδεικνύων τὰς ἀναγκαίαις βελτιώσεις εἰς τὸ μέλλον, τῶν ὁποίων τὸ σύνολον ἀποκαλεῖ τὸν νεώτερον ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. Οὐ πρὸ πολλοῦ δὲ διακεκριμένος, φαίνεται, ἱεράρχης προτιμήσας τὴν ἀνωθυμίαν ἐξέδωκε καὶ αὐτὸς ἄλλον κώδικα μεταρρυθμίσεων ὑπὸ τὸν μετριοφρονα τίτλον «**Ὁ μύχιος πόθος μου, καὶ τὸ ὄνειρο-πολούμενον παρ' ἐμοῦ ἐκκλ. πρόγραμμα**» κατὰ προτίμησιν ἀσχολούμενος περὶ τὰ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ καὶ θρησκευτικῷ βίῳ ἡμῶν μεταρρυθμιστέα.

Πάντα ταῦτα καὶ πλεῖστα ἄλλα καὶ σύγχρονα καὶ προγενέστερα, καθ' ἡμᾶς, περὶ ἑνὸς μόνου ἀναυφισθητήτως μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ βελτιώσις αὕτη τοσοῦτον μᾶλλον ἐπείγουσα εἶνε ὅσον ὁ ὀρίζων τῆς ἐθνικῆς δράσεως ἡμῶν καὶ τὸ ἔδαφος αὐτῆς καταπληκτικῶς εὐρύνεται σημερον καὶ προστίθενται νέοι ὄροι καὶ παράγοντες τοῦ καθόλου βίου ἡμῶν, τοὺς ὁποίους δὲν προβλέπα-

μεν τόσον ἐγγὺς ἡμῶν, καὶ ἐντὸς νέας ὄλως σκηνοθεσίας τοῦ διεθνούς καὶ τοῦ περὶ ἡμᾶς ξένου πολιτικοῦ βίου. Ἡ ἀπροσδόκητος αὐτὴ ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ περὶ ἡμᾶς μεταβολὴ ἐδημιούργησεν ἐξαιφνης τόσον ποικίλα ζητήματα ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὥστε ἡ ἐφαρμογὴ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς μεταρρυθμίσεως εἰς τὰς μικρὰς καὶ περιορισμένας καὶ «καθυστερούσας» ἀντιλήψεις, δεῖται πραγματικῆς μελέτης, καὶ μελέτης σπουδαίας καὶ συσχετισμοῦ τῶν παλαιῶν καὶ χθρῆς γνωστῶν καὶ οἰκείων πρὸς τὰ νέα καὶ προσεχῆ καὶ πιθανά.

Πρὸ παντός δὲν πρέπει νὰ ρίψωμεν τὸν λίθον τοῦ ἀναθέματος εἰς πᾶν τὸ παρελθὸν ἡμῶν μηδὲ νὰ εἴπωμεν τὸ ἔωλον ὄπλον ἀλλὰ καὶ συνηθῆς ὅτι ὑστεροῦμεν πάντων τῶν ἄλλων λαῶν. οἱ ὅποιοι κατὰ αἰῶνας ὄλους ἡμᾶς παρεδοκίμησαν. Εἶνε τοῦτο συνηθῆς μεμψιμοιρία καὶ οὐχὶ ἀποκλειστικῶς ἑλληνική. Ἀς ἐνθυμηθῶμεν τί ἐγένετο πρὸ δεκαπενταετίας εἰς τὴν Γαλλίαν τοῦ Joffre τοῦ Foch καὶ τοῦ

Clémenceau. Κατόπι σπουδαίας συζητήσεως περὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ καταστάσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος ἐν τῇ Βουλῇ, αὐτὴ διέταξε τὸν καταρτισμὸν πολυμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἥτις νὰ περιέλθῃ ὅλην τὴν χώραν καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν τῶν σχολείων πάντων τῶν κλάδων καὶ τὰ συμπεράσματα αὐτῆς νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν. Τὰ συμπεράσματα ταῦτα καὶ αἱ κρίσεις ἐξετυπώθησαν εἰς 6 ὀγκώδεις τόμους, ἢ δὲ ἀπ' αὐτῶν ἐντύπωσις ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εισηγητοῦ τῆς Επιτροπῆς ἐν τῇ Βουλῇ ἦτο κεραυνοβόλος. Οὐ μόνον ἡ κατωτέρα καὶ ἡ μέση παιδείσις, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Επιτροπῆς, ἔχρηζον ῥιζικῆς μεταρρυθμίσεως, ὡς μὴ πληροῦσαι τὸν ἐθνικὸν προορισμὸν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ πανεπιστημιακὴ παιδείσις ἐχαρακτήρισθη ὡς θεομηνία (calamité), ἢ δὲ παράτασις τῆς τοιαύτης καταστάσεως, συνεπέραναν ἡ Επιτροπὴ, καθιστᾶ προβληματικὴν αὐτὴν τὴν περαιτέρω ὑπαρξιν τῆς Γαλλίας.

A. N. Δ.

(Ἐπεται συνέχεια.)

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ἐπιστολὴ πρὸς Ρωμ. 2, 10—16

Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι.

Οὐ γὰρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἡμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται καὶ ὅσοι

Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη θ' ἀποδοθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πάντα, ὅστις πράττει τὸ καλόν, Ἰουδαίου πρὸ πάντων καὶ Ἑλληνα· διότι ὁ Θεὸς δὲν εἶνε προσωπολήπτης. Ὅσοι λοιπὸν ἡμάρτησαν χωρὶς νὰ γνωρίζουν τὸν νόμον τὸν μωσαϊκὸν (δηλ.), θὰ τιμωρηθοῦν χωρὶς νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς αὐτοὺς ὁ νόμος, καὶ ὅσοι ἡμάρτησαν ἐνῶ ἐγνώριζον τὸν νό-

ἐν νόμῳ ἡμαρτον διὰ νόμου κριθήσονται.

Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.

Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶ νόμος,

οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων.

ἐν ἡμέρᾳ δτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ Εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἑρμηνεία.— Ὡστε, σύμφωνα πρὸς ὅσα λέγει ὁ θεὸς Ἀπόστολος δὲν σώζεται ἀπὸ τὴν καταδίκην ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος θὰ εἴπῃ ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν νόμον τῆς Εκκλησίας ἢ τοῦ κράτους· διότι εἰς πᾶσαν πρᾶξιν τοῦ ἔχει ἓνα νόμον φυσικόν, γραμμένον εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του, τὸν νόμον, ὁ ὅποιος εἶνε ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα ὄλων τῶν γραπτῶν νόμων ὄλου τοῦ κόσμου καὶ ὄλων τῶν αἰώνων· ἔχει τὸν νόμον τῆς λογικῆς, ὁ ὅποιος τὸν ἐπαινεῖ ὅταν πράξῃ τὸ καλόν καὶ τὸν πικραίνει, τὸν ἀποδοκιμάζει ὅταν πράξῃ τὸ κακόν. Ὁ νόμος αὐτὸς εἶναι γενικός, εἶνε δι' ὄλους ἴσος καὶ διὰ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν ἐκάστου ἀνθρώπου. Τὸν νόμον αὐτὸν λέγομεν **νόμον τῆς συνειδήσεως**, καὶ τὸν ἔχει ἐξ ἴσου ὁ πολιτισμέ-

μον, σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον τοῦτον καὶ θὰ δικασθῶν. Διότι ὁ Θεὸς δὲν δικαιώνει τοὺς ἀκροατὰς μόνον τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐκείνους ὅσοι ἐφαρμόζουν αὐτόν. Διότι ὅταν οἱ ἐθνικοὶ, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν τὸν μωσαϊκὸν νόμον, μετὴν φυσικὴν σκέψιν ἐκτελοῦν τὰς παραγγελίας τοῦ νόμου, συμβαίνει ὥστε, χωρὶς νὰ ἔχουν τὸν νόμον, νὰ εἶναι οἱ ἴδιοι νομοθέται ἰδικῶν, διότι ὁ νόμος φαίνεται ἀφ' ἑαυτοῦ γραπτὸς εἰς τὰς καρδίας των καὶ φανερῶνεται εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς συνειδήσεώς των, ὅποταν οἱ κακοὶ ἢ καλοὶ διαλογισμοὶ των κατηγοροῦν αὐτοὺς διὰ τὰς πράξεις των ἢ καὶ τοὺς δικαιολογοῦν—κατὰ τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς θὰ κρίνῃ τὰς κρυπτάς πράξεις καὶ σκέψεις τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὅπως σὰς ἐδίδαξα.

νος σοφὸς καὶ ὁ ἄγριος τῆς ἐρήμου, ὁ πλούσιος ἑκατομμυριούχος καὶ ὁ ἐργάτης τοῦ ἡμερομισθίου, ὁ ἀθῶος καὶ εὐσεβὴς ὅπως καὶ ὁ κατάδικος τοῦ κατέργου, ὁ ἀληθῆς πατριώτης καὶ ὁ πατριδοκάπηλος, ὁ ἀληθῆς πεπαιδευμένος καὶ ὁ θορυβώδης ἀγύρτης. Ὁ νόμος αὐτὸς εἶναι ἀκτὶς καὶ ἀπαύγασμα τοῦ αἰωνίου νόμου τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτος δικάζει ἀμέσως καὶ χωρὶς ἀναβολῆν, χωρὶς ἐρμηνείας νομικὰς καὶ χωρὶς ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις. Διὰ τὸν νόμον τοῦτον δὲν ὑπάρχει καμμιά μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διάκρισις δὲν ὑπάρχει **προσωποληψία**.

Τί δὲ εἶνε προσωποληψία; Προσωποληψία εἶνε τὸ νὰ λαμβάνῃ καὶ γαίς ὑπ' ὄψιν, νὰ προσέχη δηλ. εἰς τὴν διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀναλόγως νὰ ἐκτιμᾷ,

ἀναλόγως νὰ ἀγαπᾷ, ἀναλόγως νὰ δικαιώνη ἢ νὰ καταδικάζῃ, ἀναλόγως νὰ συνιστᾷ καὶ νὰ προστατεύῃ, ἀναλόγως τίνος ; ἀναλόγως τοῦ πλούτου ἢ τῆς πτωχίας, τῆς δυνάμεως ἢ τῆς ἀσθενείας, τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τῆς ὑπολήψεως, τῆς φιλίας ἢ τῆς ἔχθρας τῶν ἰσχυρῶν. Ἡ προσωποληψία εἶναι διὰ μὲν τὸν δικαστὴν ἢ τὸν ἄρχοντα φανερά **ἀδικία**, διὰ δὲ τὸν ἀδύνατον, τὸν ἔχοντα ἀνάγκην ἢ τὸν ἀπλοῦν ἄνθρωπον εἶνε **δουλεία**. Ὁ προσωπολήπτης δικαστὴς ἢ ἄρχων, ὁ ὁποῖος διὰ τὸ αὐτὸ ἔγκλημα ἀθώνει ἢ δὲν τιμωρεῖ ὅσον πρέπει τὸν πλούσιον ἢ τὸν βουλευτὴν ἢ τὸν ἰσχυρὸν ἢ τὸν κόλακα καὶ καταδιώκει τὸν πτωχὸν ἢ τὸν χωρικὸν ἢ τὸν ἀδύνατον ἢ τὸν ἀνυπεράσπιστον εἶνε ἀδικος καὶ ἀνάξιος τῆς θέσεως τοῦ ἄρχοντος ἢ δικαστοῦ. Ἐκτὸς τούτου δὲ ἀποδεικνύει ὁ τοιοῦτος δικαστὴς ἢ ἄρχων ὅτι δὲν εἶνε ἐλεύθερος οὐδὲ ἰσχυρὸς. Ἰδοὺ διατὶ ὁ Θεὸς δὲν εἶνε προσωπολήπτης, διότι δὲν ἔχει ἀνάγκην οὔτε τοῦ πλουσίου οὔτε τοῦ κόλακος. Ὁ Θεὸς εἶναι τόσον πολὺ ὑψηλὰ ὥστε κανέν ἄνθρωπινον μεγαλεῖον δὲν φθάνει εἰς τὸν θρόνον του.

Διὰ δὲ τὸν ἀπλοῦν λαὸν ἢ προσωποληψία εἶνε ἀπόδειξις ἀμαθείας καὶ ἀνελευθέρου πνεύματος. Εἶνε δὲ παρατηρημένον ὅτι περισσότερο παντὸς ἄλλου ἢ προσωποληψία εἶναι διαδεδομένη καὶ ἐπικρατεῖ εἰς τὰ μοναρχικά καὶ ἀπολυταρχικά πολιτεῖματα καὶ ὅπου τὸ φῶς τῆς παιδείας δὲν ἀπεδίωξε τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας τὰ νέφη, ἐν ᾧ εἰς τοὺς φιλε-

λευθέρους λαοὺς καὶ τὰς δημοκρατικὰς κοινωνίας καὶ σπανίως ἀπαντᾷ καὶ καταγέλαστος γίνεται. Ἡ προσωποληψία διὰ τοῦτο εἶνε καὶ μάλιστα τῆς κοινωνίας καὶ βαρόμετρον τῆς προόδου καὶ τοῦ φιλελευθέρου πνεύματος τῶν λαῶν εἶνε ἀρνησις τῆς ἰσότητος τῶν ἀνθρώπων ἀπέναντι καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ νόμου. Λιὰ τοῦτο οὐδεμία, κατὰ τὸν Απόστολον, διάκρισις καὶ διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ Ἕλληνος καὶ Ἰουδαίου ὅταν πράττῃ τὸ ἀγαθὸν ἢ ὅταν κακούργῃ. Τίς δὲν βλέπει τὴν μεγάλην ἀλήθειαν ταύτην εἰς τὰ σήμερον περιῆ μας γενόμενα, ὅταν ἀνεξίκακοι Ἕλληνες κατὰ δεκάδας ἔκρυπτον εἰς τὰς οἰκίας των περιτρόμους τούρκους ὅπως σώσουν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐκδικητικῆς ὀρμῆς ἀρπακτικῶν τινῶν κακούργων ἢ ὅταν ἀγαθοὶ μουσουλμάνοι δίδουν ἄσυλον εἰς ἀθώους χριστιανούς, ἄσυλον κατὰ τῶν κακούργων καὶ ληστῶν τούρκων, ὅσοι μαίνονται κατὰ τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ταύτης ἑλλήνων καὶ ἀρμενίων ; Ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἐθνότης δὲν ἐμποδίζει ἡμᾶς νὰ ἐπαινώμεν καὶ νὰ θαυμάζομεν καὶ τούτους ὅπως καὶ ἐκείνους.

Ἄς καταδικάζωμεν λοιπὸν τὴν προσωποληψίαν ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκωμεν αὐτήν, εἰς τὸν ἄρχοντα ἢ τὸν ἀρχόμενον, εἰς τὸν ποιμένα ἢ εἰς τοὺς ποιμενομένους, εἰς τὸν πλούσιον ἢ τὸν πτωχόν, εἰς τὸν σοφόν ἢ τὸν ἀμαθῆ, ἂν θέλωμεν ὄχι μόνον νὰ ὀνομαζώμεθα ἀλλὰ καὶ ἀληθῶς νὰ εἴμεθα ἐλεύθεροι πολῖται καὶ ἄνθρωποι.

